

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

KGP.410.001.09.2015
P/15/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2014 r. w części 64 – Główny Urząd Miar
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Marzena Antoniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93521 z dnia 29 stycznia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Główny Urząd Miar ¹ , ul. Elektoralna 2, 00-139 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prezes Głównego Urzędu Miar, Pani Janina Maria Popowska.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena	Najwyższa Izba Kontroli ocenia ² pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2014 roku w części 64 – Główny Urząd Miar.
Uzasadnienie oceny	<p>Główny Urząd Miar zrealizował w sposób celowy i gospodarny plan wydatków budżetu państwa na kwotę 127 615,6 tys. zł, w tym w zakresie programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (244,5 tys. zł). Z punktu widzenia realizacji zadań rzeczowych Urzędu, kwoty te wydatkowane zostały efektywnie. Wydatki zaplanowano rzetelnie i uzasadniono pod względem realizowanych zadań.</p> <p>Dane wykazane w łącznych sprawozdaniach sporządzonych przez dysponenta części 64 Główny Urząd Miar:</p> <ul style="list-style-type: none">– o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),– z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),– z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),– z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy), <p>a także</p> <ul style="list-style-type: none">– roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),– sprawozdania finansowe za IV kwartał 2014 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb -N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)

¹ Dalej: GUM, Urząd.

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria stosuje się ocenę opisową.

są zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej. Ewidencja ta prowadzona była w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej w zakresie finansowym, zawierającego wszystkie wymagane elementy/czynności określone w aktach prawnych i regulacjach wewnętrznych oraz obowiązujących standardach. W systemie tym ustanowiono mechanizmy kontroli zapobiegające znaczącym ryzykom zidentyfikowanym w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań.

III. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi przez NIK do kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r., kontrola dochodów budżetowych w części 64 – Główny Urząd Miar została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, z wynikami roku ubiegłego.

W *ustawie budżetowej na rok 2014* przyjęto prognozę dochodów budżetu państwa w części 64 w kwocie 62 448 tys. zł, tj. wyższej o 70 tys. zł od kwoty planowanej na 2013 r. Zrealizowane dochody ogółem wyniosły 70 519,5 tys. zł, tj. 112,9% kwoty prognozowanej oraz 103,2% dochodów osiągniętych w roku 2013 (68 320,8 tys. zł). Wzrost dochodów Urzędu wynikał z większych od planowanych liczb: przyrządów zgłoszonych do legalizacji, wydanych potwierdzeń dla kas rejestrujących, wyrobów z metali szlachetnych zgłaszanych do badania i oznaczania cechami probierczymi, a także z powodu wystąpienia dochodów nieplanowanych, tj. kar pieniężnych, odsetek od nieterminowych wpłat oraz odszkodowań.

Na koniec 2014 r. w części 64 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty, równe zaległościom w wysokości 7 560,2 tys. zł. W porównaniu do 2013 r. były wyższe o 424,8 tys. zł., tj. o 6,0%. Wzrost należności odnotowano w §0690 *Wpływy z różnych opłat* z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie instalacji, napraw i sprawdzania urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz w §0910 *Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat* z tytułu odsetek od nieterminowych wpłat. Dłużnikami Urzędu są przede wszystkim mali przedsiębiorcy, którzy uzasadniają brak wpłaty złą sytuacją finansową firmy.

W 2014 r. nie wystąpiły należności, które uległy przedawnieniu. Urząd nie dokonywał umorzeń, zaniechań i odroczeń poboru należności oraz rozkładania na raty spłaty należności z tytułu opłat.

(dowód: akta kontroli str. 3-6, 8-9, 29-30, 250-251, 437, 441-443, 450, 509)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej dochodów budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W *ustawie budżetowej na rok 2014* zaplanowano wydatki budżetu państwa w części 64 w wysokości 125 529 tys. zł, z tego wydatki bieżące 121 255 tys. zł, wydatki majątkowe 3 978 tys. zł oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych 296 tys. zł. Wydatki budżetu środków europejskich nie były planowane.

Kwoty wydatków określone w *ustawie budżetowej* wynikały z projektu planu przedłożonego Ministrowi Finansów w wysokości 125 501 tys. zł. Projekt planu był

zgodny ze wstępnym limitem wydatków³. Wydatki zostały zaplanowane w układzie klasyfikacji budżetowej, z uwzględnieniem założeń przyjętych przez Radę Ministrów i Ministra Finansów do opracowania projektu budżetu państwa na 2014 r. Przy opracowaniu projektu budżetu stosowano obowiązującą w Urzędzie procedurę ogólną *Planowanie budżetowe*, z uwzględnieniem wyników analiz potrzeb komórek organizacyjnych GUM.

Plan wydatków został zwiększony w ciągu roku do kwoty 127 988,0 tys. zł, na podstawie 20 decyzji Ministra Finansów, środkami z rezerw celowych budżetu państwa⁴ przyznanej w wysokości 2 459,0 tys. zł⁵. Środki z rezerwy celowej przeznaczono na sfinansowanie: projektów realizowanych w ramach Europejskiego Programu Badań w Metrologii⁶ – 264,7 tys. zł⁷, dodatku dla urzędnika służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) dla jednego urzędnika służby cywilnej mianowanego z dniem 1 grudnia 2013 r., zatrudnionego w GUM – 12,7 tys. zł oraz zadań, które w 2010 r. były finansowane ze środków gromadzonych na rachunku dochodów własnych: na egzaminy z zakresu sprawdzania tachografów cyfrowych – 20 tys. zł, a także zadania „zarządzanie energią w budynkach administrowanych przez Okręgowy Urząd Miar w Poznaniu” – 2 161,6 tys. zł⁸.

W wyniku 27 decyzji Prezesa GUM dokonano przeniesień planowanych wydatków budżetowych pomiędzy paragrafami i rozdziałami klasyfikacji budżetowej, na podstawie art. 171 *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*⁹. Dokonane przeniesienia wynikały z faktycznych potrzeb i nie spowodowały zmian planowanej kwoty wydatków ogółem w dziale 750 Administracja publiczna, ani w kwocie wydatków ogółem dla części 64 budżetu państwa.

Wydatki w części 64 zrealizowano w wysokości 127 615,6 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2013 r. wykonanie było wyższe o 661,9 tys. zł, tj. o 0,5%.

Wykonanie wydatków w dziale 750 Administracja publiczna wyniosło 127 613,6 tys. zł. W rozdziale 75001 *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* zrealizowano 27,8% wydatków, natomiast w rozdziale 75007 *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej*, obejmującym okręgowe urzędy miar i okręgowe urzędy probiercze – 72,2% wydatków. W dziale 752 Obrona narodowa, rozdział 75212 *Pozostałe wydatki obronne* wykonanie wyniosło 2 tys. zł.

Niewykorzystana kwota środków budżetowych w części 64 budżetu państwa (372,4 tys. zł) wynikała z oszczędności w wydatkach na podróże służbowe i zakupy, m.in.: gazów technicznych, paliwa do samochodów, energii elektrycznej, usług remontowych i telekomunikacyjnych, wzorcowania urządzeń pomiarowych, dzierżawy urządzeń kopiujących. Mniejsze od planowanych były również wydatki

³ Limit wydatków został powiększony o 28 tys. zł na sfinansowanie dodatku służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) dla dwóch urzędników służby cywilnej mianowanych z dniem 1 grudnia 2012 r., zatrudnionych w GUM i Okręgowym Urzędzie Probierczym w Warszawie.

⁴ Część 83, poz. 8 na projekty realizowane w ramach programu EMRP, poz. 20 na dodatek służby cywilnej oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne, poz. 57 na zadania, które w 2010 r. były finansowane ze środków gromadzonych na rachunku dochodów własnych, poz. 59 na zadanie zarządzanie energią w budynkach administrowanych przez OUP w Poznaniu.

⁵ W związku z wnioskami Prezesa GUM.

⁶ Dalej: EMRP (z ang. *European Metrology Research Program*).

⁷ Na wynagrodzenia bezosobowe – 125,8 tys. zł, zakupy bieżące – 5,0 tys. zł, usługi obce – 20,9 tys. zł, podróże służbowe zagraniczne – 113,0 tys. zł.

⁸ Decyzją z dnia 24 listopada 2014 r. Minister Finansów skorygował środki z rezerwy celowej o 1,2 tys. zł (z kwoty 2 162,8 tys. zł do kwoty 2 161,6 tys. zł) z powodu oszczędności powstałych w rozliczeniu zadania „zarządzanie energią w budynkach administrowanych przez OUM w Poznaniu”.

⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm. Dalej: *ufp*.

majątkowe na modernizację klimatyzacji oraz na składki na ubezpieczenie społeczne, w związku ze zwolnieniami lekarskimi pracowników, i składki na fundusz pracy z powodu przekroczenia przez pracowników wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn.

Z przyznanej kwoty rezerwy celowej nie wykorzystano 23,8 tys. zł ze względu na mniejsze koszty projektów realizowanych w ramach programu EMRP (o 20,2 tys. zł) oraz mniejsze wydatki z powodu pobytu na zwolnieniu lekarskim pracownika, któremu przyznano dodatek służby cywilnej (o 3,6 tys. zł).

Badanie wydatków u dysponenta III stopnia (w Centrali GUM) NIK przeprowadziła na wybranej próbie, pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, z uwzględnieniem wyników analizy ryzyka wystąpienia nieprawidłowości, w tym ryzyka nieodłączonego¹⁰, środowiska jednostki¹¹ oraz wyników analizy ryzyka dokonanej przez służby audytu wewnętrznego i wyników innych kontroli.

Badaniami kontrolnymi NIK zostały objęte wydatki budżetu państwa w odniesieniu do próby wyodrębnionej ze zbioru dowodów księgowych (będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturami), stanowiących podstawę płatności w 2014 r. oraz odpowiadających tym dokumentom zapisów księgowych. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy przedstawionych do kontroli, w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. (wg daty księgowania) na koncie 130 – subkonto wydatków. Ze zbioru tego wyeliminowano zapisy:

- dotyczące wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych – ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości,
- dotyczące transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 50 zł).

Z określonego w powyższy sposób zbioru dokonano losowania statystyczną metodą monetarną¹² próby 92 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych na kwotę 4 960,0 tys. zł¹³, stanowiącą 3,9% wydatków zrealizowanych w części 64.

Na podstawie zbadanej próby ustalono, że realizacja wydatków objętych badaniem była celowa i oszczędna, zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, tj.: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru środków służących osiągnięciu założonych celów, w sposób umożliwiający terminowe wykonanie zadań, zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 1 i 2 *ufp*. Na etapie planowania Urząd dysponował informacjami o konieczności przeznaczenia środków na realizację inwestycji oraz tzw. "utrzymanie", w tym zakup towarów i usług, bazę lokalową i jej eksploatację. Wydatki zostały prawidłowo udokumentowane. Dokumenty zakupu poddano kontroli merytorycznej i funkcjonalnej. Zakupione urządzenia zostały przekazane do użytkowania w zakładanym terminie i prawidłowo sklasyfikowane w ewidencji środków trwałych, zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych*¹⁴. W przypadkach nieterminowego wykonania zadań naliczono kary umowne za zwłokę.

¹⁰ Ryzyko związane z charakterem działalności, operacji i struktur zarządzania, które mogą być źródłem istotnych błędów i nieprawidłowości.

¹¹ Międzynarodowy Standard Rachunkowości Finansowej nr 315.

¹² Metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (ang. *Monetary Unit Sampling* - MUS).

¹³ 92 zaewidencjonowane pozycje wylosowane z populacji o wartości 10 217,0 tys. zł.

¹⁴ Dz. U. Nr 242, poz. 1622.

Wydatki poprzedzono procedurą przewidzianą w *ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*¹⁵. NIK objęła badaniem trzy postępowania o zamówienie publiczne przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego¹⁶, wybrane z wylosowanej próby pod względem najwyższej kwoty transakcji. Postępowania te, na kwotę 1 912,8 tys. zł, zbadano pod względem prawidłowości wyboru trybu wyłonienia wykonawcy i przeprowadzenia postępowania, na podstawie wyników analizy dokumentów źródłowych. Stwierdzono, że GUM prawidłowo stosował procedury określone w *upzp*.

Zobowiązania w części 64 budżetu państwa na koniec 2014 r. wyniosły 6 998,8 tys. zł¹⁷ i były wyższe od stanu na koniec 2013 r. o 2,0%. Główną pozycję (5 441,1 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Na koniec roku budżetowego nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Po kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r. w części 64 NIK nie formułowała wniosków w zakresie wydatków budżetowych.

Dysponent części 64 budżetu państwa sprawował właściwie nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu w 2014 r. i rzetelnie monitorował realizację planów finansowych w układzie zadaniowym w jednostkach podległych i nadzorowanych. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku kontroli wewnętrznych przeprowadzonych w jednostkach podległych przez pracowników Biura Budżetowego oraz Biura Nadzoru Centrali GUM – zostały usunięte. Na bieżąco prowadzono analizy wykonania budżetu w części 64 na podstawie sprawozdań z wykonania wybranych wskaźników działalności jednostek podległych. W wyniku analiz zmniejszono koszty funkcjonowania Urzędu m.in. poprzez renegowacje umów na cykliczne długoterminowe zakupy usług telekomunikacyjnych, internetowych, energetycznych, wodociągowych, ubezpieczeniowych, materiałów eksploatacyjnych i biurowych oraz poprzez wprowadzenie limitów wydatków na podróże służbowe.

Audytór wewnętrzny GUM nie stwierdził istotnego braku skuteczności i efektywności w działaniach Urzędu¹⁸. W ocenie audytora, poprawy wymaga adekwatność stosowanych elementów kontroli zarządczej do prowadzonych działań w zakresie bezpieczeństwa informacji (ochrony danych osobowych i bezpieczeństwa teleinformatycznego), w szczególności planowania i dokumentowania działalności oraz wprowadzenia mechanizmów kontrolnych w postaci procedur.

(dowód: akta kontroli str. 3-445, 452-457, 460-503, 509-514)

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

Wydatki budżetu państwa w części 64 zrealizowano w trzech grupach ekonomicznych: świadczenia na rzecz osób fizycznych (352,7 tys. zł), wydatki bieżące jednostek budżetowych (119 702,4 tys. zł) i wydatki majątkowe (7 560,5 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 13-14, 509-514)

¹⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm. Dalej: *upzp*.

¹⁶ Dostawa wzorca momentu siły (857,3 tys. zł – §6060), remont i przebudowa wybranych pomieszczeń oraz remont lub wymiana instalacji elektrycznych i sanitarnych związanych z tymi pomieszczeniami w obrębie zespołu budynków GUM w Warszawie przy ul. Elektorальной 2 (567,5 tys. zł – §4340), wykonanie docieplenia stropów poddaszy nieużytkowych pięciu budynków A, B, C, D i E w celu odizolowania termicznego kondygnacji poddasza od niższych kondygnacji (488 tys. zł – §6580).

¹⁷ GUM dokonał w dniu 19 marca 2015 r. korekty zobowiązań ogółem w sprawozdaniu Rb-28 na kwotę 3 910,69 zł (zwiększenie z kwoty 6 994 922,38 zł do kwoty 6 998 833,07 zł) z powodu wpływu faktur za 2014 r. po terminie złożenia sprawozdania.

¹⁸ Według sprawozdania z wykonania planu audytu wewnętrznego za rok 2014 z dnia 30 stycznia 2015 r.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Świadczenia na rzecz osób fizycznych zrealizowano w 99,6% planu po zmianach. Dotyczyły głównie wydatków na zakup odzieży ochronnej, obuwia profilaktycznego i ekwiwalentu za pranie odzieży roboczej. Świadczenia te były wyższe o 7,9% w stosunku do stanu w roku poprzednim.

(dowód: akta kontroli str. 13-14, 243, 509-514)

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wykonano w 99,7% planu po zmianach i w 100,2% w stosunku do roku poprzedniego, w dziale 750 (rozdział 75001 – 31 894 tys. zł, tj. 26,6%, rozdział 75007 – 87 806,4 tys. zł, tj. 73,4%) oraz w dziale 752 (2 tys. zł).

Dominującą pozycję (69,3%) w strukturze wydatków bieżących jednostek budżetowych stanowiły wynagrodzenia, zrealizowane w wysokości 83 068,7 tys. zł¹⁹. Planowane wydatki na wynagrodzenia nie zostały przekroczone (83 077 tys. zł). W porównaniu do 2013 r. wydatki na wynagrodzenia zmalały o 76,7 tys. zł. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło w 2014 r. 4 392 zł. W porównaniu do roku poprzedniego wzrosło o 75 zł, tj. o 1,7%.

Przeciętne zatrudnienie²⁰ w 2014 r. w części 64 wyniosło 1 576 osób²¹ i uległo zmniejszeniu w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2013 r. o 29 osób. W rozdziale 75001 zatrudnienie wyniosło 325 osób i było niższe o siedem osób, a w rozdziale 75007 wyniosło 1 251 osób i było niższe o 22 osoby. Zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia dotyczyło pięciu osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (status 01) i 24 osób – członków korpusu służby cywilnej (status 03). Zmniejszenie wynikało z przejścia pracowników na emeryturę, korzystania z urlopów wychowawczych, rozwiązania umów o pracę, przebywania pracowników na długotrwałych zwolnieniach lekarskich, zgonu pracowników, zmniejszenia wymiaru czasu pracy. Środki finansowe zaoszczędzone na wakatach przeznaczono m.in. na wpłaty na PFRON, nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, dodatki zadaniowe, odprawę pośmiertną, podatki od umów zleceń realizowanych w ramach programu EMRP.

Wykonanie wynagrodzeń bezosobowych w latach 2010–2014 kształtowało się następująco: 83 tys. zł, 128 tys. zł, 124 tys. zł, 149 tys. zł, 149 tys. zł. W stosunku do planu po zmianach wyniosło: 100%, 97,7%, 98,4%, 96,8%, 98,7%. Wzrost wydatków na wynagrodzenia bezosobowe wynikał z zawarcia umów zleceń z pracownikami uczestniczącymi w programie EMRP oraz większej liczby egzaminów z zakresu sprawdzania tachografów cyfrowych, przeprowadzonych przez pracowników GUM.

Wydatki bieżące pozapłacowe przeznaczono przede wszystkim na zakup części zamiennych do stanowisk pomiarowych i urządzeń, gazów i mieszanin gazowych, odczynników chemicznych, osprzętu elektrycznego, hydraulicznego, materiałów biurowych i środków czystości, remonty (w tym dachu i elewacji siedziby GUM)

¹⁹ Wynagrodzenia wraz z pochodnymi wyniosły 97 931,4 tys. zł (wynagrodzenia w §4010, §4020, §4040 – 83 068,7 tys. zł, pochodne od wynagrodzeń i PFRON w §4110, §4120, §4140 – 15 781,2 tys. zł). Wynagrodzenia były zwiększone o 12,7 tys. zł środkami z rezerwy celowej część 83, dz. 758 r. 75818, §4810, poz. 20, na podstawie decyzji Ministra Finansów na wniosek Prezesa GUM z dnia 7 marca 2014 r. zaakceptowany przez Ministra-członka Rady Ministrów Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów dla urzędnika służby cywilnej zatrudnionego w GUM.

²⁰ Na podstawie sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach od początku roku do końca kwartału IV 2014 r.

²¹ W przeliczeniu na pełne etaty.

przeeglady i konserwacje instalacji i sprzetu, zakup energii elektrycznej, cieplnej, gazu i wody, wzorcowania krajowe i zagraniczne, wizyty delegacji zagranicznych, podrzoe sluzbowe, uslugi: pocztowe, bankowe, transportowe, informatyczne, telekomunikacyjne oraz oplaty na rzecz budzetow jednostek samorzadu terytorialnego, szkolenia pracowników, skladki na rzecz organizacji miedzynarodowych.

GUM byl beneficjentem osmiu projektow realizowanych w 2014 r. w ramach Europejskiego Programu Badan w Metrologii. W projektach uczestniczylo 19 pracowników GUM. Srodki na projekty w wysokosci 264,7 tys. zl przekazal Minister Finansow z rezerwy celowej budzetu panstwa. Srodki zostaly wykorzystane w wysokosci 244,5 tys. zl (92,4%). Niewykorzystana kwota 20,2 tys. zl wynikała z mniejszej niz szacowana liczby godzin przeznaczonych na prace nad projektami, rabatu udzielonego przez dostawce urzadzen pomiarowych, mniejszej niz planowana liczby uczestnikow spotkan, rozliczen dewizowych diet i nizszych od prognozowanych cen hoteli. Wydatki zrealizowala Centrala GUM²² zgodnie z wnioskami o uruchomienie rezerwy celowej oraz decyzjami Ministra Finansow w sprawie zmian w budzecie panstwa na 2014 r. Wydatki poniesiono w terminach wynikajacych z umow o dofinansowanie. Trzy projekty zostaly zbadane w 2014 roku przez bieglego rewidenta, ktory nie stwierdzil nieprawidlowosci.

(dowod: akta kontroli str. 3-136, 166-445, 452-457, 460-495, 498-503, 509-514)

Wydatki majatkowe

W ustawie budzetowej zaplanowano wydatki majatkowe w rozdziale 75001 *Urzedo naczelnym i centralnym organom administracji rzdowej* – 2 220 tys. zl i w rozdziale 75007 *Jednostki terenowe podlegle naczelnym i centralnym organom administracji* – 1 758 tys. zl. W ciagu roku zwiekszo plan o 3 603,1 tys. zl, do kwoty 7 581,1 tys. zl (rozdzial 75001 – 3 534,7 tys. zl, rozdzial 75007 – 4 046,4 tys. zl), w tym srodki z rezerwy celowej (1 765,1 tys. zl). Zrealizowane wydatki majatkowe (7 560,5 tys. zl) stanowiły 99,8% planu po zmianach i byly wyzsze o 5,7% od wykonania w 2013 r. Wydatki w rozdziale 75001 (3 524,6 tys. zl) stanowiły 46,6%, a w rozdziale 75007 (4 035,9 tys. zl) – 53,4% ogolnej kwoty wydatkow majatkowych. Zakupy byly zgodne z planem wydatkow. Zakupiono m.in. specjalistyczny sprzet pomiarowy oraz aparature badawcza i kontrolno-pomiarowa (m.in. wzorce, kolorymetr, woltomierz, gestosciomierz, mikroskop, czujniki temperatury, wzmacniacz mocy), samochod osobowo-dostawczy, rozbudowano stanowiska pomiarowe, zmodernizowano program finansowo-ksiegowy, wykonano podlaczenie do sieci IT, zbudowano nowa strukture dla sieci komputerowej, telefonicznej i elektrycznej w budynku GUM w Warszawie, zmodernizowano klimatyzacje oraz system bramek wejsciowych, przebudowano pomieszczenie gospodarcze na potrzeby pomieszczenia dla ochrony, docieplono stropy budynkow centrali, zmodernizowano pomieszczenia archiwum, wykonano projekt przebudowy pomieszczenia gospodarczego w budynku garazowym, przeprowadzono termomodernizacje w budynku OUM w Poznaniu. Wydatki poprawnie zaklasyfikowano do wlasciwych paragrafow klasyfikacji budzetowej²³.

(dowod: akta kontroli str. 13-14, 27-136, 243, 451, 509-514)

Ustalone
nieprawidlowosci
i uwagi

W dzialalnosci kontrolowanej jednostki dotyczacej wydatkow budzetowych nie stwierdzono nieprawidlowosci.

²² W dziale 750, rozdzial 75001, §4171, §4211, §4301, §4421.

²³ §6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budzetowych, §6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budzetowych, §6580 Wydatki inwestycyjne dotyczace obiektow zabytkowych bedacych w uzytkowaniu jednostek budzetowych.

Procedura ogólna – *Zakupy usług, dostaw i robót budowlanych*, zatwierdzona przez Dyrektora Generalnego GUM w dniu 28 grudnia 2012 r. nie została w 2014 r. zaktualizowana i dostosowana do zmian wprowadzonych w art. 4 ust. 8 *upzp*, które weszły w życie z dniem 16 kwietnia 2014 r.²⁴ Nowelizacja *upzp* wprowadziła zmianę tzw. progu stosowania przez zamawiającego procedur wynikających z przepisów *upzp* przy zamówieniach, tj. z kwoty przekraczającej równowartość 14 tys. euro do kwoty przekraczającej równowartość 30 tys. euro.

Najwyższa Izba Kontroli, przyjmując wyjaśnienia Dyrektora Generalnego GUM, iż opracowany projekt nowej procedury jest na etapie uzgodnień i w najbliższym czasie zostanie wprowadzony do stosowania w GUM²⁵, wskazuje, że regulacje wewnętrzne powinny być na bieżąco dostosowywane do obowiązujących przepisów prawa.

(dowód: akta kontroli str. 337-350, 416-417, 422, 437-438, 443-445)

2.2. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu
faktycznego

Wykonanie zadań określonych w Planie działalności GUM na rok 2014²⁶ przyniosło wymierne efekty rzeczowe prowadzonej działalności. Wyznaczony cel²⁷ został zrealizowany na poziomie zaplanowanym (99,9%). Przyjęto m.in. następujące mierniki realizacji celów:

- liczba czynności z dziedziny metrologii – przeprowadzono 1 658 446 czynności, wobec założonych 1 528 807,
- liczba wzorcowań – wykonano 252 476 wzorcowań, wobec założonych 232 720,
- liczba przyrządów pomiarowych poddanych prawnej kontroli metrologicznej lub ocenie zgodności – wykonano 1 363 398 czynności, wobec założonych 1 281 675,
- liczba poddanych badaniom modeli kas rejestrujących – zaplanowano badanie 27 modeli, wykonano 31 badań,
- liczba skontrolowanych przyrządów pomiarowych, podlegających prawnej kontroli metrologicznej – skontrolowano 48 787 przyrządów, wobec zakładanych 43 880.

Powyższe mierniki realizacji celu umożliwiły ocenę skuteczności realizowanych działań²⁸. Wartość mierników monitorowano kwartalnie, na podstawie danych gromadzonych przez właściwe komórki organizacyjne. Dane były dostępne i wiarygodne. Dysponent części 64 sprawował nadzór i kontrolę efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów, zgodnie z art. 175 ust. 1 pkt 4 *ufp*.

W 2014 r., w porównaniu do roku 2013, skontrolowano o 4,9% więcej użytkowników przyrządów pomiarowych, o 3,8% więcej przyrządów pomiarowych i o 1,8% więcej upoważnionych przedsiębiorców, odnotowując we wszystkich obszarach znaczne spadki nieprawidłowości. Zmniejszyła się liczba i kwota nałożonych mandatów i wyrobów wycofanych z obrotu²⁹.

²⁴ Wprowadzone ustawą z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 423).

²⁵ Wyjaśnienia pisemne Dyrektora Generalnego GUM z dnia 20 marca 2015 r.

²⁶ Tj. zapewnienie jednolitości miar i wymaganej dokładności pomiarów w RP w powiązaniu z międzynarodowym systemem miar oraz ochrona interesów obywateli w zakresie miar, badanie i cechowanie wyrobów z metali szlachetnych oraz nadzór nad obrotem tymi wyrobami, zapewnienie ochrony interesów fiskalnych państwa.

²⁷ Cel znajduje odniesienie w projekcie budżetu państwa na 2014 r. (zadanie 6.5. Polityka gospodarcza kraju) i jest kontynuacją celu C3 w Planie działalności ministra właściwego do spraw gospodarki w dziale administracji rządowej gospodarka na 2013 r.

²⁸ Wykonano następujące działania: 6.5.1. Wykonywanie czynności z dziedziny metrologii, 6.5.2. Badanie i cechowanie wyrobów z metali szlachetnych oraz nadzór nad obrotem tymi wyrobami, 6.5.3. Wykonywanie czynności z zakresu kas rejestrujących.

²⁹ http://bip.gum.gov.pl/pl/bip/wyniki_kontroli.

W celu właściwego wykonania zadań ustawowych dysponent części 64 budżetu państwa dokonał w 2014 r. celowych zakupów środków trwałych i wyposażenia, zrealizował inwestycje, remonty i modernizacje budynków i pomieszczeń, przeprowadził specjalistyczne szkolenia dla pracowników, współpracował z organizacjami międzynarodowymi. Uzyskano zamierzone efekty rzeczowe. Budynki GUM zabezpieczono przed negatywnym działaniem warunków atmosferycznych, a pomieszczenia dostosowano do standardów nowoczesnych laboratoriów pomiarowych oraz funkcji biurowych.

(dowód: akta kontroli str. 24, 36, 162-165, 182-193, 292, 391-393, 508, 514)

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu faktycznego

Dane wykazane w łącznych sprawozdaniach sporządzonych przez dysponenta części 64 Główny Urząd Miar:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28)³⁰,
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),

a także

- roczne sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)³¹,
- sprawozdania finansowe za IV kwartał 2014 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N)³² i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

są zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej. Ewidencja prowadzona była w warunkach przyjętego systemu kontroli zarządczej w zakresie finansowym zawierającego wszystkie wymagane elementy/czynności określone w aktach prawnych i regulacjach wewnętrznych oraz obowiązujących standardach. W przyjętej koncepcji kontroli ustanowiono mechanizmy kontroli zapobiegające znaczącym ryzykom zidentyfikowanym w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań.

Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych zostały sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych. Dane zostały prawidłowo przeniesione z ksiąg rachunkowych.

³⁰ GUM dokonał w dniu 19 marca 2015 r. korekty zobowiązań ogółem w sprawozdaniu Rb-28 na kwotę 3 910,69 zł (zwiększenie z kwoty 6 994 922,38 zł do kwoty 6 998 833,07 zł) z powodu wpływu faktur za 2014 r. po terminie złożenia sprawozdania.

³¹ GUM dokonał w dniu 20 marca 2015 r. korekty zobowiązań ogółem w sprawozdaniu Rb-BZ1 na kwotę 3 910,69 zł (zwiększenie z kwoty 6 994 922,38 zł do kwoty 6 998 833,07 zł) z powodu wpływu faktur za 2014 r. po terminie złożenia sprawozdania.

³² GUM dokonał w dniu 19 marca 2015 r. korekty pozostałych należności w sprawozdaniu Rb-N na kwotę 17 628,78 zł (zwiększenie z kwoty 1 877 644,71 zł do kwoty 1 895 273,49 zł) z powodu refaktur wystawionych po terminie złożenia sprawozdania.

Po poprzedniej kontroli budżetowej NIK nie formułowała wniosków pokontrolnych w zakresie sprawozdawczości budżetowej oraz sprawowanego przez dysponenta części budżetu państwa nadzoru i kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 137-188, 249-250, 287-311, 332- 393, 450-460, 478-497, 504-507, 514-515)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sprawozdań budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W trakcie trwania czynności kontrolnych NIK zwróciła uwagę, iż „Wytoczne Dyrektora Generalnego Głównego Urzędu Miar z dnia 14 kwietnia 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w Głównym Urzędzie Miar” nie są dostosowane w zakresie rodzajów sprawozdań do obowiązujących przepisów prawa, tj. *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*³³ oraz *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej*³⁴. W dniu 20 marca 2015 r. Dyrektor Generalny GUM zatwierdził nowe wytoczne w sprawie sprawozdawczości budżetowej w GUM.

W celu wyeliminowania zidentyfikowanego ryzyka niewykrycia i nieskorygowania błędów w sprawozdawczości łącznej, wynikających z ewidencji księgowej prowadzonej w jednostkach podległych, w odrębnych systemach finansowo-księgowych, niepołączonych z Centralą, GUM zadeklarował podjęcie działań w celu zintegrowania systemów f-k w ramach części 64 budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli str. 329-331, 437-438, 441-449, 493-494, 496-497)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*³⁵ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2015 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
/–/ Krzysztof Kwiatkowski

³³ Dz. U. Nr 298, poz. 1766.

³⁴ Dz. U. z 2014 r., poz. 119.

³⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.